

Kuuden teeman
kokonaisuus
lähiympäristön,
ammattien ja
talouden kiertokulun
oivaltamiseen.
4.-6. lk

NY Mitä ihmiset tekevät – mitä yhteiskunnassa tapahtuu?

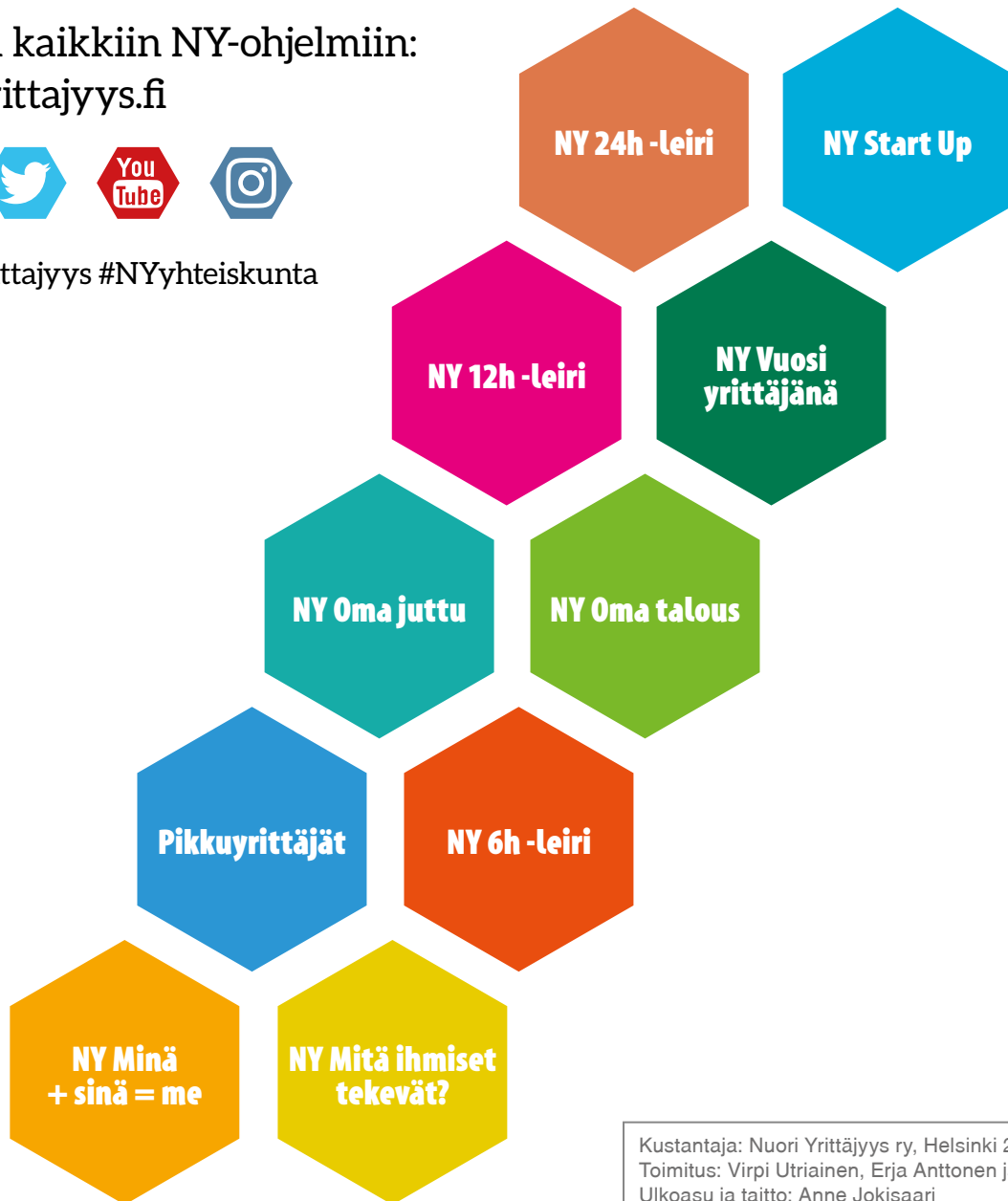
NY Yrittäjyyskasvatuksen polku

Nuori Yrittäjyys tarjoaa opetusta tukevia pedagogisia oppimisympäristöjä ja -kokonaisuuksia esiopetuksesta korkea-asteelle.

Tutustu kaikkiin NY-ohjelmiin:
nuoriyrittajyys.fi

@nuoriyrittajyys #NYyhteiskunta

Kustantaja: Nuori Yrittäjyys ry, Helsinki 2018
Toimitus: Virpi Utriainen, Erja Anttonen ja NY-työryhmä
Ulkoasu ja taitto: Anne Jokisaari
Kuvitus: Mirja Anttonen ja Tero Villanen
Lisätietoja: nuoriyrittajyys.fi

Tervetuloa mukaan NY Mitä ihmiset tekevät - mitä yhteiskunnassa tapahtuu? -ohjelmaan!

Ohjelma tukee oppilaiden osallisuutta sekä tarjoaa ensi-kokemuksen omista vaikutusmahdollisuuksista ja oman toiminnan merkityksestä. NY Mitä ihmiset tekevät? -ohjelma on 4.–6.-luokkalaisille suunnattu kokonaisuus, jonka kautta tutustutaan lähiympäristön toimintaan ja siihen vaikuttaviin tekijöihin. Ohjelma tarjoaa työkaluja kansalaistaitojen omaksumiseen tekemällä oppien!

Opettajan opas esittelee ohjelman kuusi teemaa, joiden kesto vaihtelee 1–2 oppitunnin välillä. Teemat ja sisältöalueet tukevat opetussuunnitelman perusteiden tavoitteita yrittäjyyskasvatuksen ja eheyttävän opetuksen näkökulmasta. Samalla se tarjoaa mahdollisuuden koulun ja koulun ulkopuolisen työelämän väliseen yhteistyöhön. Oppituntien teemojen kautta tunnille voidaan kutsua eri alojen edustajia kertomaan ammateistaan tai esimerkiksi päätöksenteosta. Ammatteihin tutustuminen voi tapahtua myös vierailujen ja retkien kautta.

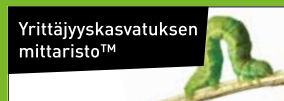
Antoisaa kokemusta ja tervetuloa mukaan!

Hyödynnä Yrittäjyys- kasvatuksen mittaristoa

Itsearviointityökalu perus- ja toisen asteen opettajille ja rehtoreille. Mittariston avulla voi arvioida sekä kehittää omaa ja oppilaitoksen yrittäjyyskasvatusta.

Mittaristo on maksuton ja vastaamiseen kannattaa varata aikaa noin 15 minuuttia.

www.lut.fi/mittaristo

Sisällys

Opastus ohjelman käyttöön.....	4
Ohjelmakoonti	5
NY OPS -polku	6
Avaa ovi koulun ulkopuoliselle toimijalle	8
Ohjelman teemat:	
1 Löytöretki lähiympäristöön	10
2 Suunnittelijat liikkeelle.....	14
3 Rakennetaan minikaupunki	18
4 Erilaisia ammatteja	22
5 Koodari käskää	26
6 Näin raha kiertää	30
Ohjelmaan liittyvää sanastoa	34
Seuraavat NY-askeleet	35

Opastus ohjelman käyttöön

Materiaali

Nuori Yrittäjyys ry lähettää postitse tekemäsi materiaalilaukset. Muut ohjelman lisämateriaalit löydät verkkosivuiltamme, kuten muun muassa:

- terveisiä kotiin -infokirjeen
- NY OPS -koonnin, josta näet tarkemmin eri oppiaineiden linkitykset ohjelmakokonaisuuteen
- linkit ja vinkit digitaalisten työvälineiden käyttöön
- verkkoharjoituksia
- lopputestin

nuoriyrittajyys.fi/ohjelmat
→ NY Mitä ihmiset tekevät?

Seuraamalla sosiaalisen median kanaviamme ja aihetunnistetta #NYyhteiskunta löydät lisää tukimateriaalia ja muiden jakamia ideoita.

@NuoriYrittajyys #NYyhteiskunta

Ohjelmakoonti

Ohjelmakoonti kuvaa NY Mitä ihmiset tekevät -ohjelman kulkua ja sen tarkoituksena on toimia opettajan apuna ohjelman käyttöönotossa. Ohjelma sisältää kuusi teemaa, jotka ovat toteutettavissa perusopetuksen opetussuunnitelmaa tukien. Teemojen tuntisuunnitelmat ovat suuntaa antavia, eikä oikeaa tai väärää tapaa niiden toteuttamiseen ole. Voit suorittaa tunnin oppaan mukaan tai käyttää opasta suuntaa antavana runkona.

Jokainen teema pitää sisällään

Lisätietoa

Teemaan liittyviä tärkeitä sisältöjä, käsitteitä, sanoja ja niiden selityksiä.

Lisätehtävät

Lisätehtäviä, joiden avulla aiheeseen voidaan tutustua syvällisemmin.

Tvt-vinkit

Ideoita tieto- ja viestintätekniikan hyödyntämisestä, digitaalisten työvälineiden käytöstä opetuksen ja oppimisen tukena. Tunneilla voi käyttää omia mobiililaitteita.

Työelämän edustaja mukaan

Vinkkejä, kuinka vuorovaikutusta koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa voidaan toteuttaa.

Ohjelmakoonti

 Verkkoharjoitukset
nuoriyrittajyys.fi/nuorelle
➔ NY Mitä ihmiset tekevät?

Oppiaineiden lyhenteet:
AI = äidinkieli
YMP = ympäristöoppi
MA = matematiikka
KU = kuvaamataito
HY = historia ja yhteiskuntaoppi

NY OPS -polku

NY OPS -polku on tarkoitettu oman opetustyön suunnittelun tueksi. Polusta näet, miten NY Mitä ihmiset tekevät? -ohjelmakokonaisuus nivoutuu osaksi opetussuunnitelmaa. Voit täydentää polkua omiin tarpeisiin sopivaksi. NY-ohjelmakokonaisuudet tukevat eheän oppimispolun rakentamista, laaja-alaisen osaamisen ja monialaisen oppimiskokonaisuuden suunnittelua.

Oppijat tutustuvat omiin vahvuuksiinsa, erilaisiin ihmisiin ja sitä kautta vahvistavat vuorovaikutustaitojaan. Yritykset, erehdykset ja luovat ideat kuuluvat elämään, joita kunnioittamalla ja tukemalla oppijan terve itsetunto kehittyy. Lähiympäristöön ja sen monimuotoisuuteen sekä tärkeisiin tulevaisuuden taitoihin tutustutaan ikäkaudelle sopivien tehtävien kautta.

1

Löytöretki lähiympäristöön

Oppiaineet:

L1 — Ajattelu ja oppimaan oppiminen

Pohditaan asiaan liittyviä erilaisia näkökulmia, löydetään uusia oivalluksia, harjoitellaan asioiden kriittistä tarkastelua ja ilmaistaan näkemyksiä rakentavasti.

OPS,
vuosiluokat 4-6

2

Suunnittelijat liikkeelle

Oppiaineet:

L7 — Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen

Harjoitellaan ratkaisujen etsimistä ja päätöksentekoa koulu yhteisössä sekä käytännön tekoja.

3

Rakennetaan minikaupunki

Oppiaineet:

L3 — Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

Osallistutaan yhteisten toimintatapojen kehittämiseen, harjoitellaan päätöksentekoa ja sosiaalisia taitoja.

4

Erilaisia ammatteja

OPS,
vuosiluokat 4-6

Oppiaineet:

L6 — Työelämätaidot ja yrittäjyys

Ohjataan pitkäjänteiseen työskentelyyn, ottamaan vastuuta tekemisistään, tunnistamaan vahvuuksiaan, tutustumaan eri ammatteihin ja näkemään yrittäjyyden merkitys.

L2 — Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

Ohjataan arvostamaan kulttuuriperintöä, kokeillaan erilaisia ilmaisutapoja ja harjoitellaan yhteistyötä monipuolisesti.

5

Koodari käskee

6

Näin raha kiertää

Oppiaineet:

L4 — Monilukutaito

Ohjataan havainnoimaan ympäristöä, kannustetaan monipuolisten tiedonlähteiden pariin ja työskentelemään eri medioiden parissa.

Oppiaineet:

L5 — Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

Harjoitellaan laitteiden, ohjelmistojen ja palveluiden käyttöä sekä opetellaan niiden käyttö- ja toimintaperiaatteita yhdessä kokeillen.

NY OPS -koonnin löydät verkkosivuiltamme.

Avaa ovi koulun ulkopuoliselle toimijalle

Ohjelman aikana on luontevaa hyödyntää koulu yhteistyötä kutsumalla mukaan vahvistuksia kotoa ja työelämästä. Koulun ulkopuoliset toimijat antavat ajankohtaista tietoa omassa työssään tarvittavista asenteista, taidoista ja vahvuuksista.

Koulun ulkopuoliset vierailijat auttavat opettajaa luomaan hauskan ja erilaisen oppimistilanteen, jossa lapset saavat kysellä, ihmetellä ja innostua.

Opettajana saat:

1. vahvistusta koulun ja kodin väliseen yhteistyöhön

Ohjelma tarjoaa luontevan tavan kutsua vanhemmat mukaan oppitunneille. Kutsu kotiväki kertomaan omista ammateistaan. Lasten vanhemmat ovat paras resurssi koulun ulkopuolisten toimijoiden tuomiseen osaksi koulun arkea. Vanhemmat voivat kertoa omista ammateistaan tai toiminnastaan lähiympäristön hyväksi ohjelman eri teemojen aikana.

2. tutustua erilaisiin ammatteihin yhdessä lasten kanssa

Lapset pääsevät tutustumaan erilaisiin ammatteihin hauskasti ja luovasti. Ketkä eri ammatinharjoittajat osallistuvat viihtyisän lähiympäristön rakentamiseen? Minkälaisia projekteja kunnan arkkitehdilla tai paikallisella pankkivirkailijalla on tehtävänä tällä hetkellä? Mitä tarkoittavat kunnallisvaalit ja miten päätökset syntyvät meidän kunnassamme? Ottakaa näistä asioista yhdessä selvää ja lähtekää tutkimusmatkalle lähiympäristöön.

3. tukea NY-ohjelman sisältöjen opettamiseen

Kutsumalla vierailijoita kouluun tuot asiantuntijat oppilaiden luokse. Esimerkiksi henkilö, joka itse toimii ammatissa, on paras kertoja työhön liittyvistä taidoista. Eri henkilöiden ja toimijoiden kokemukset sekä tarinat syventävät ohjelman teemojen käsittelyä.

Kirjaa ylös yhteisen toiminnan tavoitteet:

- **Sovi** vierailijan kanssa sopiva aika.
- **Keskustele** ohjelman teemoista ja rohkaise vapaaehtoista kertomaan tarinansa omin sanoin.
- **Suunnittele** yhteistyölle myös jatkoa. Milloin ja missä voisitte tavata uudelleen? Voisiko yhteistyötä jatkaa seuraavan NY-ohjelman aikana?

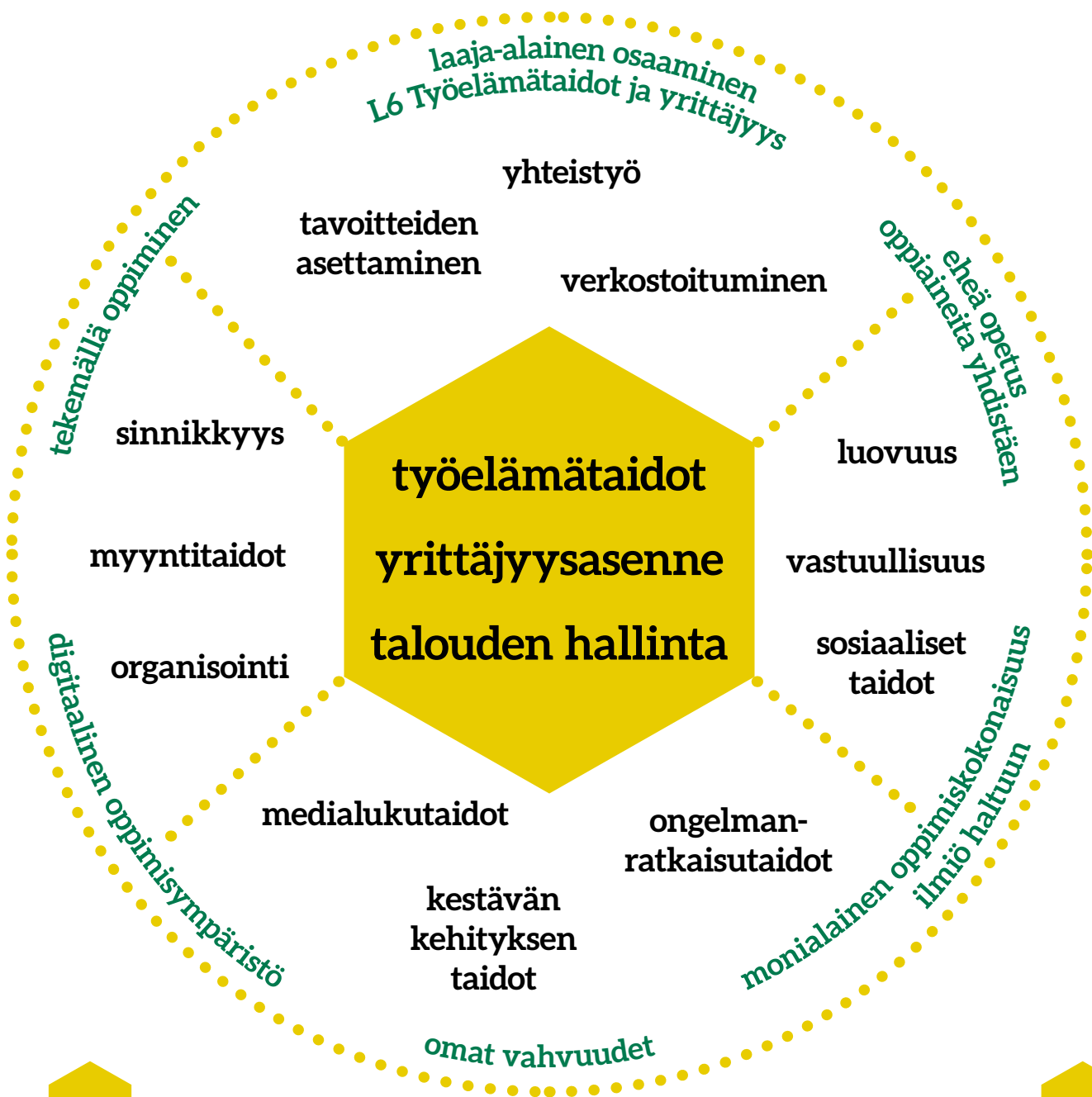
Ota avuksesi YES Kummi

YES Kummit ovat yrittäjiä ja työelämän edustajia, jotka toimivat vapaaehtoisina NY-ohjelmissa. Kummit tuovat kouluille tietoa yrittäjyydestä ja työelämästä sekä toimivat esikuvina lapsille ja nuorille työn tekijöinä ja oman alansa ammattilaisina. Hae kummiä osoitteessa yeskummit.fi.

Löydät verkkosivuiltamme valmiin viestipohjan vapaaehtoiselle lähetettäväksi.

Nuori Yrittäjyys ry eli NY tarjoaa yrittäjyys- ja kuluttajakasvatusta tukevia pedagogisia oppimisympäristöjä ja -kokonaisuuksia 7–25-vuotiaille nuorille koulujen ja oppilaitosten kautta. NY on voittoa tavoittelematon yhdistys, ja se kuuluu kansainväliseen Junior Achievement Worldwide kattojärjestöön. Suomessa toiminta alkoi vuonna 1995.

NY Yrittäjyyskasvatuksen polku on opinto-ohjelmien kokonaisuus. Polku tarjoaa käytännönläheisiä työvälineitä lasten ja nuorten yrittäjyysasenteen, työelämävalmiuksien sekä oman talouden hallinnan vahvistamiseen esiopetuksesta korkea-asteelle asti. Opetussuunnitelman tavoitteita tukevat NY-ohjelmat toteutetaan kouluissa osana opetusta. Tekemällä oppimiseen perustava toiminta vahvistaa myös konkreettisesti nuorten ja elinkeinoelämän välistä yhteistyötä.

Ota yhteyttä: info@nuoriyrittajyys.fi

@NuoriYrittajyys #NYyhteiskunta

nuoriyrittajyys.fi